

Her er innspill fra Viken fylkeskommune, rådsområde Utdanning og kompetanse, til strategi for norsk deltaking i det europeiske utdannings-, opplærings- ungdoms- og idrettssamarbeidet.
Høringsinnspillet er godkjent av fylkesråd for Utdanning og kompetanse Siv Henriette Jacobsen.
Vennligst se vedlagt høringssvar.

Med vennlig hilsen,
Astrid Kristiansen
internasjonal koordinator
kompetanse/ Seksjon kompetanse- og skoleutvikling
direkte: 32 80 86 33
mobil:+ 47 41 42 28 41
web: www.viken.no

- ✓ Styrke tverrfaglig samarbeid på egen skole, og på tvers av land.
- ✓ Styrke elever og lærlingers kunnskap om og evne til å samhandle som europeiske og globale medborgere. Dette gjennom å utforske og erfare ulike autentiske samfunn og kulturer.
- ✓ Fremme elever og lærlingers kunnskap og bevissthet om globale miljøutfordringer på tvers av landegrenser, og øke kompetansen som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling.
- ✓ Utvikling av kompetanse knyttet til planlegging av Erasmus+ aktiviteter som har overføringsverdi til elevenes og lærernes daglige virke også på skolen.

Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Erasmus+ og Det Europeiske Utdanningsområdet?

Det bør settes mål om høy utnyttelsesgrad i Erasmus +. Viken fylkeskommune ønsker videre at det på nasjonalt nivå jobbes for at deltakelsen i programmet i stor grad skal være *inkluderende*, gjennom å aktivt jobbe for å nå ut til nye organisasjoner og skoler som tidligere ikke har deltatt i Erasmus +.

Flere av målene som ble satt i forrige programperiodes strategi bør videreføres, særlig følgende punkter;

- ✓ programmet skal benyttes på en måte som medvirker til økt gjennomføring av videregående opplæring og kvalitetsutvikling i skoler pluss bidra til å utvikle samarbeidet mellom utdanning og arbeidslivet – for økt relevans av opplæringen.
- ✓ programmet skal bidra til omstilling, innovasjon og entreprenørskap, gjennom samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivet.
- ✓ ansattmobilitet kan bidra til å skape nettverk som i neste omgang kan være utgangspunkt for mer strategisk samarbeid gjennom for eksempel partnerskap.

I tillegg ønsker vi at DIKU forsterker innsatsen med feltet **internasjonalisering hjemme** for skolesektoren gjennom eksempelvis:

- ✓ Forsterke informasjon om mulighetene for og praktiske eksempler på digitalt samarbeid gjennom eTwinning og andre plattformer
- ✓ DIKU bistår med ideer gjeldende ny mulighet i programmet som er å invitere eksperter fra utlandet til fylket og skolene våre. Eksempelvis utforme idébank med lenker til kurstilbud, og oversikt over relevante foredrag/kursholdere fra utlandet.
- ✓ Igangsette prosjekter slikt som eksempelet fra nasjonalkontoret i Finland viser, der studenter fra utlandet kobles opp mot lokale skoler: <https://www.oph.fi/sv/program/erasmus-i-skolan-erasmus-schools#3a617cd7>
- ✓ Økt markedsføring til skoler og fylkeskommuner om mulighetene for og gevinsten ved å motta lærerassistenter gjennom Erasmus + praksismobilitet

Muligheter og utfordringer:

Hvilken betydning har det europeiske samarbeidet og Erasmus+ for dere?

Erasmus + og europeisk samarbeid har stor betydning for oss, og gjør samarbeid og kunnskapsutveksling på tvers av landegrenser mulig, både innen skole og fagopplæring. Erasmus+ samarbeidet er med på å sikre økonomiske rammer for å drive internasjonalisering. Erasmus + gir deltakerne innsikt i og kunnskap om hvordan vi lever sammen med ulike perspektiver og holdninger i et mangfoldig fellesskap.

Programmet har stor betydning med tanke på å kunne delta i prosjekter og samarbeid som bidrar til å heve kvaliteten på opplæringen i skole og fagopplæring. Vi får utvidet vårt nettverk og får anledning til å bygge kompetanse og utveksle beste praksis gjennom samarbeid med europeiske kollegaer. Betydningen av Erasmus er noe ulik avhengig av målgruppe, men felles for alle er at det bidrar til økt kritisk tenkning, tilgang på ny kunnskap og nye perspektiver, større språklig og kulturell forståelse, og en generell ydmykhet for andre måter å utføre oppgaver på.

Vi har bedt om innspill fra de videregående skolene i Viken, og de sier følgende om betydningen av Erasmus og europeisk samarbeid:

- ✓ Gir tilgang på motiverte samarbeidspartnere
- ✓ Gir deltakerne innsikt i og kunnskap om hvordan vi lever sammen med ulike perspektiver, holdninger og i et mangfoldig fellesskap
- ✓ Muliggjør samhandling gjennom digital kompetanse og gir mulighet for virtuell mobilitet
- ✓ Utfordrer elevenes utforskertrang, motivere dem i skolearbeidet og bidra til å gjøre skolens fagtilbud mer attraktivt
- ✓ Gir oss muligheter til å styrke fagtilbudet og utvide faginnholdet
- ✓ Sikrer kompetanse til et internasjonalt arbeidsliv
- ✓ Gir oss økonomiske rammer til å ha et internasjonalt ambisjonsnivå
- ✓ Gir deltakerne innsikt i og kunnskap om hvordan vi lever sammen med ulike perspektiver, holdninger og i et mangfoldig fellesskap og bedre evne til å mestre dette i framtiden
- ✓ Utfordrer elevenes individuelle utforskertrang og bidrar til at de ser sammenheng mellom skolefag og den europeiske virkelighet, og på den måten også legge grunnlaget for nødvendig kompetanse til et internasjonalt arbeidsliv

Ser dere nye/utnyttede muligheter ved deltakelse i samarbeidet?

I det nye programmet ligger det nye muligheter som vi foreløpig ikke har full oversikt over, da programmet ennå ikke er lansert i sin helhet. Dette er det derfor noe vanskelig å kommentere på i sin helhet. Det vi vet er at det nye systemet for akkreditering gir økte og bredere muligheter for deltakelse.

Vi har ambisjoner om at en stor andel av de videregående skolene i Viken velger å søke om akkreditering, noe som vil gjøre Erasmus aktiviteter tilgjengelig for flere. Langsiktig og strategisk planlegging blir enklere.

Strategiske partnerskap gir skolene og skoleeier økte muligheter for å skape, dele og utvikle god praksis og pedagogiske metoder og danne koblinger mellom utdanning og arbeidsliv. Mer systematisk og tettere samarbeid ut mot arbeids og næringsliv er relevant. Flere av skolene i Viken deltar i skoleutvekslingspartnerskap (KA229) mellom skoler. Når det gjelder tverrsektorielle strategiske partnerskap er det uutnyttede potensiale og muligheter som kan bidra til økt fokus på læring hele livet. Mer systematisk og tettere samarbeid ut mot arbeidsliv og næringsliv innen internasjonalisering vil og være relevant. I prosessen med å bygge et nytt fylke og med innføring av fagfornyelsen vil deltakelse i større og tverrfaglige prosjekter vil gi nye muligheter og samarbeid på tvers.

For skoler som har studieforberevende utdanningsprogram gir det nye programmet helt nye muligheter til å kunne delta i mobilitetsprosjekter, noe som har vært etterspurt og ønsket av skolene i lang tid. Eksempelvis har vi et etablert samarbeid med regioner i Europa om 4 ukers gjensidig utveksling for elever på studieforberevende utdanningsprogram. Vi håper med det nye programmet å kunne videreutvikle dette samarbeidet og få finansiering gjennom Erasmus.

Vi har mangeårig erfaring med å bruke Erasmus programmet til å motta lærerassistenter gjennom ordningen Erasmus + praksismobilitet. Dette er en lite utnyttet mulighet i Erasmus programmet som med fordel kan brukes av andre fylker også.

Covid 19 epidemien har økt den generelle kunnskapen og erfaringen med arbeid på digitale plattformer. Når det gjelder digitalt samarbeid gjennom eTwinning, Office 365 Teams og andre plattformer, er det et stort potensial for å øke aktiviteten. Dette kan inkludere enda flere i aktiviteter og det forenkler tettere samarbeid på tvers av land. Samtidig er det en miljøvennlig form for internasjonalisering.

Hva er de største utfordringene og hindringene knytte til deltakelse i Erasmus+, både i søknadsfasen og i gjennomføringen av prosjekter?

Det er mange hindringer og utfordringer knyttet til deltakelse. Ordningen med akkreditering kan til en viss grad ses på en løsning for den omfattende søknadsprosessen for noen av skolene, da det kun skal skrives en omfattende søknad én gang per programperiode.

Andre hindringer og utfordringer er:

- ✓ Høye kostnader til vikarutgifter og kompensasjon til medfølgende lærere
- ✓ Begrenset tid og ressurser til planlegging og gjennomføring av prosjekter
- ✓ Ulik oppbygning av fag og timeplaner og manglende tilgang på teknisk utstyr og nettverk i enkelte samarbeidsland
- ✓ Lærebedrifter kan ha utfordringer ved utplassering av lærlinger og instruktører
- ✓ Covid 19 pandemien gir utfordringer som vi ikke ser rekkevidden av ved nåværende tidspunkt.

Vi har bedt om innspill fra de videregående skolene i Viken og de melder blant annet inn følgende hindringer:

- ✓ Omfattende søknadsprosess
- ✓ En utfordring å involvere mange lærere slik at Erasmus+ prosjektene kan implementeres i fagene

- ✓ Ingen plan for økonomisk eller annen kompensasjon til alle involverte lærere som deltar og tar på seg et stort ansvar i prosjektene
- ✓ Tildelingen av prosjekter fra DIKU må være på et tidligere tidspunkt (vårparten) slik et tildelt prosjekt kan implementeres i skolens øvrige planleggingsdokumenter
- ✓ Planlegging og gjennomføring av prosjektet er krevende, og kommunikasjon mellom partnere kan være utfordrende
- ✓ Miljøproblematikken kan være utfordrende med tanke på nødvendig reisevirksomhet
- ✓ Det kan være utfordrende å få en felles forankring av prosjektene i kollegiet - prosjektene «eies» kun av noen få
- ✓ Det har vært vanskelig å finne skoler som er villig til å ta imot oss på ansattmobilitet.
- ✓ Søknader og organiseringen av internasjonalt
- ✓ samarbeid krever større ressurser enn skolen tildeler.
- ✓ At Storbritannia forlater EU og Erasmus+ samarbeid

Hvordan arbeider din organisasjon med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?

Viken fylkeskommune arbeider aktivt for å spre kunnskap om mulighetsrommet som ligger i deltakelse i europeiske prosjekter. Ansvarlige for internasjonalisering i fylkeskommunen støtter og veileder skolene ved behov og legger til rette for informasjons- og erfaringsutveksling. Vi har et nettverk for internasjonalisering med representanter fra alle skolene i Viken og en referansegruppe bestående av seks skoleledere. Vi planlegger å ha nettverkssamlinger 1-2 ganger per halvår. I nettverket bruker vi et Office 365 teams for samhandling og kommunikasjon, og planlegger å ha digitale møter mellom internasjonaliseringsansvarlige i fylket og internasjonaliseringsansvarlige ved alle de 58 videregående skolene.

Viken har flere pågående konsortiumsprosjekter innen ansattmobilitet både innen skole og fag- og yrkesopplæring hvor skoleeier er koordinator. Vi har valgt å søke konsortium sammen med de videregående skolene for å styrke samarbeidet på tvers av skoler, ha fokus på våre overordnede strategier slik at vi får et felles løft i prosessen med kompetanseheving og utvikling innen internasjonalisering i Viken. Vi håper flere av skolene som er med i prosjektene etter hvert får nok erfaring, mot og lyst til å søke egen akkreditering.

Innen fagopplæring jobber vi direkte med lærlinger gjennom programmet Læretid i Europa, der lærlinger utplasseres i bedrifter i Europa. Instruktører i bedrift har også mulighet til korte opphold.

Vi informerer om mulighetene direkte til mulige deltakere og til opplæringskontor. Dette arbeidet ønsker vi å videreutvikle og forsterke.

Hvilke nasjonale, regionale og lokale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs, rådgivning, økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at din organisasjon skal lykkes i det europeiske samarbeidet?

DIKU er vår desidert viktigste støtte i arbeidet med å lykkes i europeisk samarbeid. Vi har også solid støtte fra Osloregionens Europakontor, som har fått særdeles god kompetanse innen utdanningsfeltet de seneste årene.

Vi har bedt om innspill fra de videregående skolene i Viken på dette punktet:

- ✓ Viktig at DIKU fortsetter å gi økonomisk støtte til partnermøter, og rådgivning
- ✓ Fortløpende informasjon og kursing fra DIKU
- ✓ Internasjonalisering satt opp som satsningsområde fylkeskommunalt og nasjonalt
- ✓ DIKU kurs og samlinger, Viken samlinger og tett kontakt med de ansvarlige
- ✓ Viken fylkeskommune bør ha økonomiske støtteordninger

Informasjon og bruk av kunnskap og resultater

Opplever du/din organisasjon at dere har god informasjon om europeisk politikkutvikling og samarbeid, som grunnlag for deres deltakelse i Erasmus+

Her gjør DIKU et grundig og godt arbeid. Likevel kan informasjonsarbeidet utvides på dette feltet, for eksempel gjennom å arrangere webinarer og korte e-læringsvideoer om det europeiske utdanningsområdet og lignende.

Hva/hvem er deres viktigste informasjonskanaler?

DIKU og Osloregionens Europakontor, samt samarbeidspartnere i Europa, er de viktigste informasjonskanalene. Internasjonalt nettverk for skolene er en viktig informasjonskanal for både skolene og skoleeier.

Hvordan arbeider din organisasjon systematisk for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra samarbeid i Erasmus+ i egen organisasjon og /eller utover egen organisasjon? Samspill med andre ordninger, organisasjoner og politikk/fagområder

Vi sprer resultatene i nettverk for internasjonalisering, i internasjonalt nettverk for fylkene og i samarbeidsmøter med fylkene på Østlandet. Vi har som mål å jobbe mer aktivt og strategisk med spredningsarbeidet.

På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom det europeiske utdanningssamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet) og det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og Det europeiske forskningsområdet)?

Vi støtter det som står i Stortingsmelding 7 2020-21 *En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning* om i høyere grad å utnytte synergier mellom det europeiske utdanningssamarbeidet og det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet. Erasmus+-prosjekter kan for eksempel være en plattform for å forberede søknader til Horisont 2020. Stortingsmeldingen peker på at det finnes eksempler på synergier mellom skoleprosjekter i Erasmus+ og Horisont 2020.

Vi ser også at det kan være mulighet for kobling mellom disse programmene når det gjelder forskning, utvikling og innovasjoner ved skolene. Forskningsprosjekter om ungdom og helse vil være relevant å se i sammenheng med prosjekter i ERASMUS+, for eksempel Horisont 2020 og prosjektet [BOOST](#). Gjennom BOOST-prosjektet vil Viken fylkeskommune utvikle og teste ut en ny tilnærming for sosial og emosjonell læring blant barneskolebarn.